

EPITHALAMIUM

I N

NUPTIAS AUGUSTAS

ANNI MDCCCX.

COMPOSITUM

PER

DANIELEM CSEH SZOMBATHY

*in Collegio Helv. Conf. Addictorum Debrecinensi,
Studiosum Anni quinti Togatum.*

*Publicae I. Universitatis Regiae,
quae Pestini est, Bibliothecae*

DEBRECINI

Impressit GEORGIUS CSÁTHY. 1810.

EPITHALAMUM

II

NUPTIALS AUGUSTAS

ANNO MDCCX

COMPOSITUM

181

DANIELI GORDONII

Author of the "Epithalamium" and "Nuptials"

Epithalamium
Nuptials

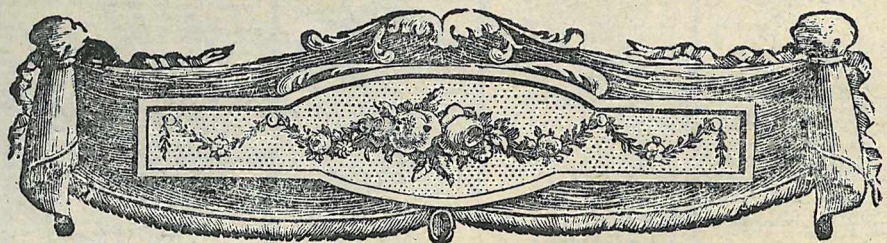
KNY-19-01700

18100000

18100000

Diva Venus, pertaesa iras, pertaesa furores,
(Vicenot Europa quibus quassata per annos,
Bellonae imperium sensit) praeludere Paci
Promta secuturæ, quæ culto inserviat Orbi,
His longum ponit generoso corde dolorem:
Me quoque Terra Deam norit. Si fama paratur
Caedibus, et crudo nascuntur sanguine lauri:
Et Venerem sua bella manent; sunt arma Diones,
Sunt arcus pharetraeque mihi, sunt tela, facesque,
Sponte quibus victæ submittunt colla cohortes.
Nil sine me quidquam: totus mihi militat orbis,
Vimque omnis sentit natura meam. Libet ipsis
Regibus interdum Veneri, natoque litasse;
Et moveo Heroas, qui curis sæpe soluti
Illita blanditiis decerpunt gaudia amorum.
Quin Mars ipse Pater, tranquilla pace, recumbit
Nonnunquam in gremium nostrum, bellisque relictis,
Otia securæ traducit plena quietis.
Tantum ego Diva Paphi valeo! Quid me ergo moratur?

Dixerat, et niveis de coelo vecta columbis,
Vecta per Idalios colles, Erycinaque Templâ,
Excivit totam late Paphon. Illa per auras
It tractu longo pernix. Quascumque volatu
Trajicit aut terras, aut flumina: Cypridis aestu
Quodlibet ardet amans, et totus amoribus æther
Incalet, atque potest, solo, natura renasci,
Afflatu propiore Deæ. — Jamque æthere summo
Auratis librata rotis cultæ arva Viennæ
Conspicit. Emergunt sensim Turresque, minaeque
Murorum ingentes: ubi templâ micantia late,
Aequatasque domos coelo, trans nubila, transque
Ætherias auras pene ad celsissima tollit

Sidera, et AUSTRIADUM stat commendabilis arce
Vindobona potens, longe notissima fama.

Hic bellis fomenta meis, dignamque Poëtis
Materiem quaeramus, ait. Chorus omnis Amorum
Advolat, et teneras manibus strinxere sagittas
Circumfusa Cohors; jamque omnia limina lustrant
Caesareique laris latebras. Media sedet Aula,
Suffultus solio Caesar; venerabilis ore,
Imperium curans, atque incrementa suorum.
Succedunt ultro penetralibus. Illicet intus
Emicat Eois rutilans LUDOVICA lapillis.
Omnes mirantur speciem, placet, atque probatur
Augustae fortuna Domus, castaeque decorus
Virginitatis honos, et vix superabile Divis
Ingenium, atque ipsi pene aemula forma Dione.
Lecti illa impatiens, (primos vix Phosphorus ignes
Extulerat, longeque dies distabat ab ortu,)
Foemineum tractabat opus, peplumque fluentem
Aurata nectebat acu; jam compta nitebat
Caesaries; roseam substrinxerat aurea vestem
Fibula, Sidoniaeque, sinus, industria pallae
Abdiderat. Stupet ipsa Venus, studiumque, manusque,
Et timidam tali, Nympham, sermone salutat:

Salve Magnanimi Soboles Celsissima Regis!
Hocce TUUM an nunquam sistes opus? Exue Arachnen;
Palladis hic sordet Veneri labor. Altera, crede,
Jam ducenda TIBI posthac sunt, stamina vitae.
Jam matura Viro, taedas admitte, facesque.
Haec facilem TE cura decet. Sunt mitia nobis
Imperia, et magna se libertate tuetur
Servitii sors blanda mei; nec me sine vita est.
Jam risus, innupta, meos, arcanaque nescis
Gaudia; conjugii blanda oblectamina nescis;
Nescis quae thalami fiducia; quodve bonum sit
Unanimis vitae; nescis quibus artibus orbem
Continuet natura potens; quo jure parentes
Assignent sibi tam grande, et venerabile nomen.
Penelope, quamvis sapiens, concessit amanti;

Andromache bene casta fuit, tamen oscula fixit
 Casside in Hectorea; nostris flagravat Amazon
 Ignibus; et pudibunda licet Cornelia, mater
 Scipiadas genuit, vehementia fulmina belli.
 Quare age, Magnorum germen sublime Parentum!
 TE propter Paphias arces, Cyprumque reliqui,
 Idaliumque nemus; geniales pronuba taedas,
 Ipsa, puerque meus, ferimus. Quid lenta moraris
 Vota, nec attentae Veneri solennia solvis
 Jura thori? Poscunt TE Francica sceptrum Maritam,
 Exspectantque TUOS diademata Gallica crines.
 O quantae TIBI, Virgo, fauces, o quanta parantur
 Conjugia! En Regis thalamo deposceris; in TE,
 Inclinata suis requiescet Gallia, Matre,
 Ponderibus; caussasque ducum, populique, patrumque,
 Et mundi dirimes lites. TE Magnus honorat
 NAPOLEON, gestitque TUIS posse ignibus uri.
 Agnosces famulum, Virgo Celsissima, pontum,
 Nec dos, unus erit populus. Vastae ditiones
 Nomen adorabunt, nec quantum limite vasto
 Gallia distrahitur, tantum redamaberis; ultra
 Extremas Gades, et magnum trans mare, laetae
 Assurgent Gentes TIBI, clementique paventes
 Et Dominae, et Matri, sua pectora consecrabunt.

O quali socianda Viro es! cui Gallia semet
 Credit, et hoc uno gaudet sub Sole renasci;
 Cujus belligeros toties victoria currus
 Vexit in occasu, famamque accivit ab ortu.
 Scilicet a pueris, inter lituosque, tubasque,
 Formatus miles; raucos juvenilibus annis
 Imbibit armorum strepitus; sub casside jam tunc
 Primitias, animique dabat documenta futuri.
 Mox doctus vibrare hastam, jaculumque lacerto:
 Ivit in adversas acies; consistere signis,
 Et revocare gradum didicit; nunc stringere in arctum
 Agmina, nunc laxis eadem diducere campis.
 Ac, ubi virtutis summa argumenta dedisset:
 Electus Ductor. Jamque omnibus imperat armis,

Agmen agens equitum, et fulgentes aere catervas.
 Ipse alto subvectus equo circumspicit omnes,
 Qua se diffundunt, acies, omnemque profunda
 Mente agitat belli molem; dum providus alas
 Explicat, aut pedites cuneum condensat in unum.
 Ipse sibi, rerum gnarus, dum sufficit, unus
 Distribuit mandata suis. Dominum timet omnis
 Miles, et Imperiis paret. Reverentia major
 An Ductoris amor, dubium. Sic Inclitus Heros,
 Quacumque ingreditur: patet omnis terra ruenti,
 Et sua per cunctos diffundit castra recessus,
 Diffringitque fores, et claustra invita locorum.

Nec satis hoc. Ingens consternit classibus aequor,
 Claustra mari metuenda parans, longoque Britannis
 Tramite, connixus vastum extorquere profundum.
 Atque etiam effuso stagnantes flumine Nili
 Attingit Terras. Horret ditata Canopi
 Gens Dominum, rigidasque aquilas, atque arma veretur.
 Ast hic plus animum monumenta stupenda vetusti
 Alliciunt aevi, quam bella juvant: studet artes
 Daedaleas, veterumque operum miracula pandit,
 Rimatur Memphytis opes, et quid quid ubique
 Invenit antiqui, seu rari, id colligit omne.

Inde redux veteris spoliis insignibus Artis,
 Prospicit occasum, portum petiturus Iuli.
 Quo vix appulerat, steterantque in littore puppes:
 Audiit in partes ferali turbine Regnum
 Scindi Francorum, rerumque labascere summam.
 Extemplo patrias volat exspectatus in oras;
 Compescitque omnes motus, quos improbus ardor
 Sustulit. Et postquam scelerum, ac Phlegetontis iniqui
 Murmura, latratusque, sui formidine pressit:
 Vertitur Italiam versus. Remorantur euntem
 Immanes tractu montes, jugaque horrida visu;
 Quâ rupes passim, longaevaue saxa per auras
 Longius exsurgunt, ultra vaga nubila, tetris
 Molibus, et coelo caput insertare minantur.
 Ast haud turbatus monstris obstantibus Heros,

Rumpit inaccessos aditus, velut Hannibal olim,
 Et quâ duratae concreto frigore petrae
 Tendenti objectant obices, acerrimus illac,
 Luctantem ferro glaciem premit, et per hiatus
 Per dumos, canasque nives, atque invia pernix
 Agmen agit, timidumque animat, panditque meatus.
 Ferrati cedunt montes, et nescia vinci
 Durities, asperque rigor, mollescit ab armis.
 Hoc virtutis opus: durissima frangere forti
 Saxa manu, calcare gelu, dominasque cohortes
 Alpinis inferre jugis, crudisque locorum
 Ferre pedem, ac proprio turmas evadere calle!

His bene defunctus, Fati discrimine longo
 Jactatum misere, non uno Praeside, Regnum,
 Hujusque ancipites curas, et pondera, CONSUL
 Suscipit. Inde brevi CAESAR; jam numine terras
 Dirigit, atque novis praelucet legibus Aevo.
 Ac veluti vastos spatiis immanibus orbes,
 Flammiferique rotat sublimia corpora mundi
 Vis occulta Jovis, cunctisque illabitur oris:
 Sic immensum, Hujus, quem Gallia conficit Orbem,
 Totque movet populos, Animus, grandesque per artus
 Spiritus it, magnoque sagax se corpore miscet.

Si jactare suos Romano more labores,
 Et cuperet tot gesta loqui, et memorare Colossos:
 Certarent terra, et pelagus; pax, bella; paremque
 Astraeæ rigor, et ferret Clementia laudem.
 Atque ingens etiam, (quamquam ipsa haec gloria, summa est,)
 Ingererent tanto decori decus usque Camoenae,
 Diversaeque artes, studia et recreata per Illum.
 Ast laudum, famaeque satur, plaususque suorum
 Magna mente fugit, decoris spectacula tanti,
 Et Patriae magis esse bonus, quam Martius Heros
 Vult dici, inque animis hominum sucrescere mavult.

Haec ubi dicta dedit: tacitas sub pectore flammās
 Excitat, et blandum venis instillat amorem,
 Alma Venus. Spolia illa mei sunt ampla laboris,

Aliger, inquit, Amor! Nunc quâ ditissima Francus
 Regna colit, fessusque suas immergit arenis
 Rhenus aquas, placidusque excelsas alluit arces
 Sequana, iter flectamus, ait. Ruit omnis Amorum
 Laeta cohors, resonat plausu circumfluis aër.

Urbs stat in Hesperia, totum celebrata per orbem,
 Artibus, et cultu, studiisque Lutetia florens,
 Aeque ubi NAPOLEON sceptri moderamine fulget.
 Huc Venus accedens; licet ultro Caesarem, in illum;
 Quem fuerat svasura, thorum, inclinasse videret,
 Neve adeo quidquam coeptis obsisteret, et jam
 Successus fausti secunda, quiescere posset:
 Ne tamen Inceptum cunctis optabile terris
 Tardius exiret; sed quo properantius Orbi
 Eventum offerret grandem; vocem illita melle
 Svada Deae promit, varium ac facundia schema
 Fabricat, et magnum sic Regem inducere tentat:

Induperatorum decus, et sublime vigentis
 Imperii columen, Rectorque, Paterque Tuorum!
 Quid TIBI cum bellis semper? quid Martia fortem
 Te fortuna tenet, motusque actusque tremendos
 Acrior exequeris miles, studiisque severis
 Magnificam intendis mentem? Jam desere tandem
 Martis opus, partesque novas ordire Mariti;
 Jam pia TE videat venientem a limine longe,
 Virgo procum, dextraque, sinuque occurrat amanti.
 Cur noceat bis adire Paphum, delubraque nostra?
 Non res vilis amor. Coelestia Numina, amoris
 Ignibus arsere, et laeti arrisere Deabus.
 Nec dispar Regum sors est; idemque potentes,
 Qui Divos accendit amor; sociataque pulcre
 Majestas, Cyprisque placent; conjuxque, thronusque.
 Cur igitur pateris vacuos decurrere soles,
 Et langvere faces, et nullis tempora duci
 Conjugis illecebris, nec patris amabile nomen,
 Nec generis, serique movet TE cura nepotis?
 En cuncti poscunt sobolem, ne stemmate in isto
 Destituat Francos Rector. TIBI sera Nepotum

Se series debere cupit, signantque Maritum
TE Superi. — Nec enim petitur mihi blanda voluptas,
Et peritura brevi: verum res publica Natos
Exigit, et Regni qui librent pondera Reges.

Ergo age, quaere thorum. Thalamo se munit, et armis,
Qui regnare cupit. Solio cum suppetit haeres:
Prospera cuncta fluunt populis. Tutissima res est
Successor, sobolisque fides. His nixa potestas
Praesidiis secura viget, nec certior unquam
Imperio fortuna manet, quam Regia postquam
Sceptringeros auget Genitrix foecunda Penates.
Haec decoris pars prima TUI est: progignere fortem,
Cui Pater imperites, et confudisse tenellum
Cum populo prolis nomen, Regemque, Patremque;
Regnantis vultum vultu lenire Paterno.
Sic clemens Regnator eris, minuetque laborem
Conspectae Consortis amor, cum publica lassant
Pondera TE, et rerum moles glomerata fatigat.
Illa TIBI blandis emolliet aspera dictis,
Illa TIBI nutu poterit tranquilla mederi,
Vel precibus placare gravem. Ceu concita quando
Aequora Neptuni surgunt percussa tridenti,
Subsidunt undae, simulac Nereia conjux,
Commotum, flectit mansveta voce, maritum.
Cum socio rectore decus venerabile sceptri
Illustrat muliebris honos, meliusque refulget
Regnorum geminatus apex, conjunctaque, terris,
Sidera, praelucent melius. Cum conjuge Cepheus
Rexerat Aethiopas; radiant nunc altius astris
Cassiope, Cepheusque simul.

Sed ne longa traham per centum exordia caussas:
Una TUIS, Caesar! servatur amoribus apta,
Austriacae, LUDOVICA, decus sublime Coronae.
Scilicet hanc dudum venturae provida sortis
Numina seposuere TIBI; nec dignior ulla
Te poterit meruisse Virum. Scis Caesare dignos
Ortus, scis generis primordia clara vetusti.
Stat fortuna Domus longis ab origine seclis,

Stemmataque antiquo inde a fundatore RUDOLPHO
 Ordine continuat longo, numeratque Nepotes
 Et pace, et bello, super ardua sidera notos;
 Totque Diis mixtos superis Regesque, Ducesque,
 Virtutum exempla, et magnis foecunda triumphis
 Nomina, qui totum complerunt laudibus orbem.
 Nosti FRANCISCUM Patrem, quem cernimus omnes
 Magnum Rectorem, patrio supponere mundo
 Nunquam defessos humeros; et pondera rerum,
 Imperiique vices, et tanta negotia semper
 Ferre pium, nullaque quati formidine fortem.
 Scis Fratrem CAROLUM celebrem belloque, togaque,
 Qui modo terribiles quassabat vertice cristas,
 Gloria quemque suis, auxit super astra, tropaeis.
 Nec TE Magne! latet, solamen grande, JOSEPHUS,
 Et spes Pannonidum praedulcis. Tempore belli
 Milite si sit opus: latus insuperabile ferro
 Intrepidus cingit Ductor; stimulatque cohortes
 Fortius ad pugnas, pulcrumque existimat armis
 In mediis, Patriae, generoso occumbere letho.
 Judice si sit opus: Censor justissimus aequi
 Cognoscit caussas, et rursum jura daturus
 Juridicum vibrat tutandis legibus ensem,
 Praescribitque Foris, et pensitat omnia lance.
 Inclita progenies tanto se vindicat ortu!
 Illa TIBI pariter tantis virtutibus auctos
 Marcellos pariet, quorum enses ultima Thule
 Horrebit, metuetque mari gens dissita, Tunes.
 Ac erit ille dies, cum Francis sanguine Vestro,
 Nascetur Magnus, Juris defensor, Achilles,
 Qui face bellaces populos, ferroque sequetur,
 Et patria audaces ornabit casside vultus
 Belliger, exacuetque truces mucronibus enses
 Martius; et quâ se condunt sub vespere gazae,
 Ibit, et occidui latebras rimabitur auri.
 Ut gignat, qui sceptrâ gerant, sua forma puellae est.
 Omnis in Augusta depinxit Gratia fronte
 Regales veneranda notas; blandumque tueri

Jussit, et innocuo perfudit verba severo.
 Sed speciem excelsam veneranda modestia vitae
 Antevenit, sexuque animum sublimius effert;
 Vincitque ingenio decus; hoc, virtute paterna.
 Et gravitas regalis inest, et nescia fraudum
 Simplicitas. Quoties gemmis splendet, et auro:
 Virtutes praefert opibus. Cum regia spectat
 Limina, magnificasque trabes, Aulaea, Penates:
 Vult demissa frui. Multum nocitura regenti
 Luxuries, et fastus abest; sunt candida semper
 Gaudia; semper menti est sincera voluptas;
 Laetaturque bonis animus. Si sidera mutet
 Jupiter: haec mediis Virgo radiabit in astris!

Dixerat Aeneadam genitrix. Accenditur HEROS,
 Admittitque Deam; tardos procedere soles
 Autumat, et calidos promissae Virginis ignes
 Differri spes aegra putat. Si vesper Olympum
 Claudat, et aethereos properans Aurora jugales
 Allevet: ante oculos Sponsae versatur imago,
 Ante oculos volitat nova Nupta; absentis Amicae
 Acre adeo studium est, nec adhuc conspecta potenter
 Exacuit Regem. Totus NAPOLEON ardet.

Haec ubi Diva videt, tanto laetata triumpho
 Surgit in aërias arces, superisque tropaeum
 Perfert Numinibus. Tunc Magnus Rector Olympi
 Annuit inceptis Divae, et connubia firmat.

Nuncia laetitiae celeri se Fama volatu
 Explicat, et cunctis mandat nova gaudia terris.
 Tunc Patribus placuere thori; tunc undique laetum
 Extulit os, nitidisque caput velata coronis,
 Conjugii tanti thalamos, Europa, probavit.
 Undique laetantur gentes; clamoribus Urbes
 Patriciis resonant, gavisaeque Curia lites
 Abrumpit, nescitque reos; sua munia differt
 Civis; et aethereis implet delubra Sacerdos
 Officiis, et grata Deo praeconia solvit,
 Tantarumque pius caussas, et semina rerum
 Altius arcessit. Tantum nova Nupta probatur!

Jamque etiam festiva dies, poscensque Maritam
 Praesto est; jamque etiam multis cum millibus itur.
 Interea placidis sternit sua littora lymphis,
 Danubius, gestitque suis transponere pompas
 Fluctibus, et Rheno submissam tradere Sponsam.
 Accedit Ligëris, Dominaeque superbus honore
 Laetitiae dat signa suae; nec Sequana ripis
 Contentus, pia vota facit; jam Moenus, et Albis
 Exiliunt, Tiberimque vocant ad tanta tropaea.
 Accurrunt pariter populi; se fundit in unum
 Gallia, et in tanta dissolvit gaudia Sponsa.
 Quacunque ingreditur Regum Divina Propago:
 Unanimi exultant urbes, campique triumpho.
 Ipsi etiam Proceres pandunt gremiumque, manusque
 Cum plausu, spondentque suae aurea secula Genti.
 Tanta movent pariter Superos spectacula. Pellit
 Ipse Pater Divum nubes, coelumque serenat
 Conscius ingentis pompae, quo clarius orbem
 Regia collustret Virgo, solemque reducat
 Vultus, et in rutilo majestas fulgeat auro.
 Undique Templa sonant Parnassia murmure laeto,
 Undique Pegasea Phoebus stipante caterva
 Carmina laeta canit; celebrantur festa per orbem.

Exeat in Gentes mundi, hic illustrior annus,
 Exeat in seros post Secula longa nepotes,
 Quem Regum celebrant thalami, tantaeque Coronae,
 Et Regni commendat honos. DI coepta secudent
 Foedera; et aeterno connectat pectora nexu
 Intemerata fides; etiam post funera mentes
 Jungat amor, dirimique vetet; de sanguine tanto
 Surgant, qui terris dent jura; quietaque perstent
 Imperia, et laetis recreent successibus orbem!